

Darba lapas “Iepazīsties mežs”!

1. uzdevums. Latvijā ir sastopamas aptuveni 25 savvaļas koku sugas. No tām izplatītākās ir priede, bērzs un egļu. Bet vai tu zināji, ka dažādas koku sugas spēj sasniegt dažādus vecumus. Piemēram, ozola bioloģiskais mūžs ir līdz pat 800 gadiem, savukārt baltalksnim, kas arī ir Latvijā bieži sastopama koku suga, bioloģiskais vecums ir vien 60 gadi.

Ka tu domā, kurā attēlā redzamie koks/koki ir vecāki?

1. Sakritis, ar sūnām apaudzis baltalksnis

2. Ozols

2. uzdevums. Vai zināji, ka koku vecumu var noteikt pēc gadskārtu gredzeniem? Gadskārta ir viena gada laikā pieaugusī koksne. Tā izskatās kā koncentriski apļi ap serdi. Viena gadskārta satur gan baltu, gan brūnu koksni. Agrīnā koksne (gaišāka) veidojas pavasarī, tā ir gadskārtas daļa ar mazāku blīvumu un lielākām šūnām, vēlīnā koksne veidojas rudenī, tā ir tumšāka un blīvāka. Vai tu vari noteikt aptuveni no cik gadus veca koka ir šī ripa?

Atbilde: _____ gadi

legaumē! Tomēr, ne vienmēr iespējams noteikt koka vecumu pēc gadskārtām. Labi saskatāmas gadskārtas ir skuju kokiem un cieto lapu kokiem, piemēram ozolam. Citiem lapu kokiem, piemēram, bērzam, apsei, tās nav tik izteiktas. Turklāt gadskārtu platumu ietekmē koka augšanas apstākļi, sliktos apstākļos tās ir šaurākas, un līdz ar to arī grūtāk izdalāmas.

3. uzdevums.

Tavs uzdevums ir pielasīt pilnu grozu ar sēnēm.

Atceries, ka Latvijā aug arī indīgas sēnes, kuras nekādā gadījumā nedrīkst likt groziņā.

Atzīmē, kuras no šīm sēnēm tu lasīsi?

Droši vari izmantot pielikumā esošo špikeri (darba lapas beigās) © un iepazīties ar šīm sēnēm.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

MEŽA KONSULTĀCIJU
PAKALPOJUMU CENTRS

4. uzdevums.

ATRODI BURTU JUCEKLĪ PASLĒPUŠOS KOKUS!

D W E I R Y G Q Z V J F U C N L Y S P L R G Q J P Y J P I P E E V A H I B U K D E C R W R S L Y N S F V C L E L F F C O I Q A P E I L S U R E N B A D N T L U E P A Y I B F S E N E S X H S V S C N M E H G P X D K B W W K K K Ļ A V A K M A E L S S U C F Z K T Q J S L V I A A B Q U L I B M K E U M D R T I H G F B Y R O L D H C S P L M E O S I S S G O K C A V A A J O Z O L S E D V G J D U E B B Ē R Z S U V A M N D H L Z Z X R R S I N S K L A N L E M	<u>Vārdu saraksts</u> OSIS EGLE APSE OZOLS LIEPA KLAVA BĒRZS PRIEDE BALTALKSNIS MELNALKSNIS
---	--

5. uzdevums.

ATMINI MĪKLAS!

Nav dzīvs, bet kustas.

Atbilde _____

Ziemā dzīvo pliki, vasarā svārkus šuj.

Atbilde _____

Maza, maza sieviņa, viena mice galviņā.

Atbilde _____

Kurā mežā nav lapu?

Atbilde _____

Mežā dzimis, mežā audzis, nekad sauli neredzējis. Atbilde _____

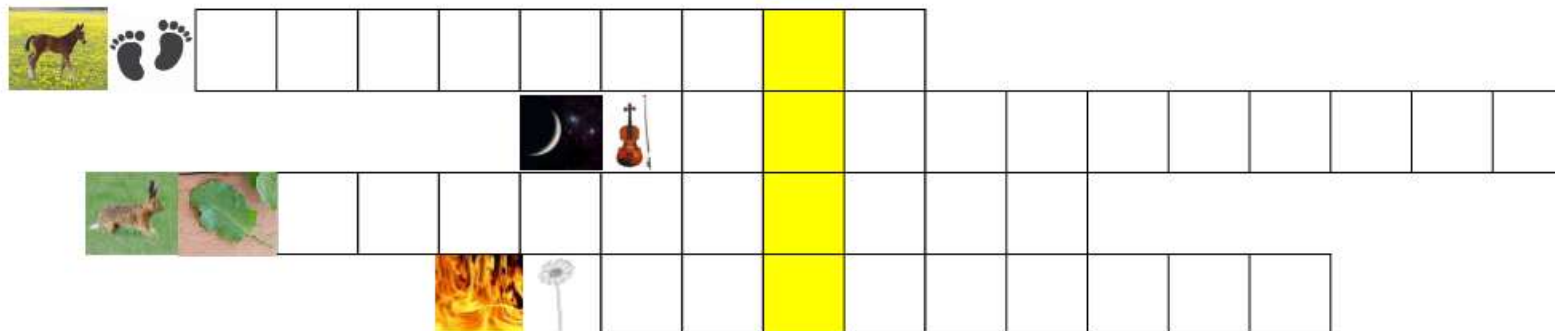
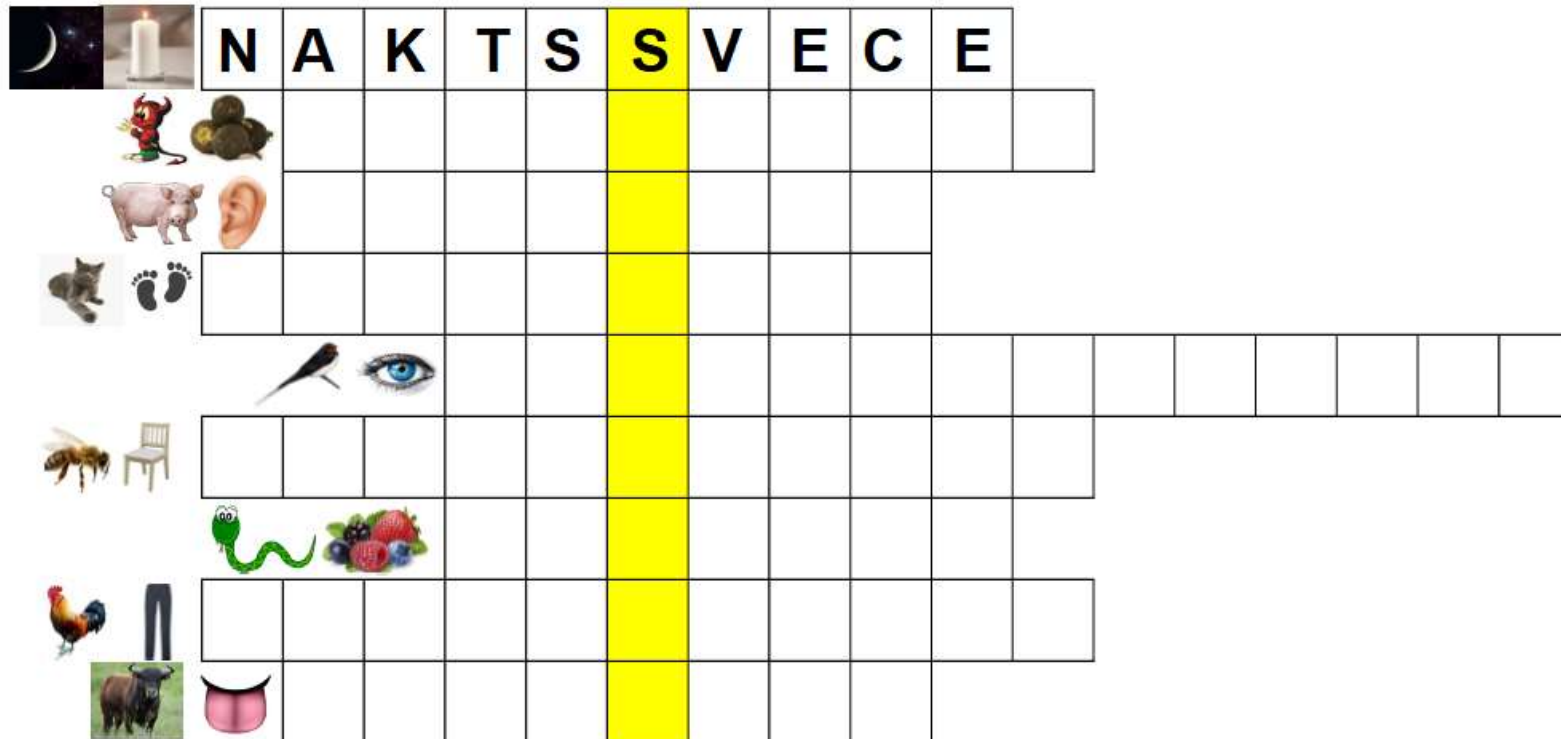
Izdomā savu mīklu un uzdod to klases biedriem! _____

6. uzdevums. Krustvārdu mīkla

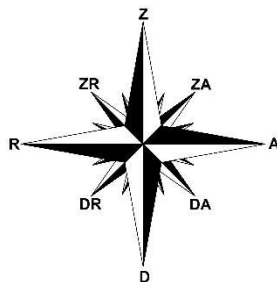
Latvijas mežos un pļavās augošo augu nosaukumi nereti veidoti kā saliktenis no diviem vārdiem. Droši vari izmantot pielikumā esošo špikeri (darba lapas beigās) ☺ un iepazīties ar šiem augiem.

Kas rakstīts dzeltenajos lauciņos vertikāli (uz leju)? _____

7. uzdevums.

Dodoties uz mežu, vienmēr ņem līdzi uzlādētu telefonu, tomēr reizēm tehnika var pievilt. Tādēļ, gadījumā, ja sēņojot sanāk apmaldīties, ir labi, ka proti orientēties apvidū. Vai tu zini kā var noteikt kur ir ziemeļi?

1. Ja izdodas atrast kādu klaju vietu vai lauku, bērzi kalpos par labu debespušu „karti” – klajās vietās šo koku miza ievērojami baltāka ir dienvidu pusē, bet ziemeļu pusē tā ir daudz tumšāka. Savukārt citu koku miza ievērojami raupjāka ir ziemeļu pusē, bet elastīgāka un plānāka - dienvidu pusē.
2. Vislabāk ķērpji un sūnas uz kokiem un akmeņiem vairāk aug ziemeļu pusē, jo tā mazāk izžūst un ir mitrāka. Tāpēc virziena noteikšanai vēro akmeņus un kokus – tie palīdzēs noteikt, kādā virzienā dodies.
3. Orientēties dabā palīdzēs arī kukaiņi – skudras savus pūžņus parasti būvē uz dienvidiem no kokiem, krūmiem vai celmiem. Turklāt tā skudru pūžņa puse, kas vērsta pret dienvidiem, parasti ir lēzenāka. Savukārt tā puse, kas vērsta pret ziemeļiem, parasti ir ievērojami stāvāka.

Vai vari noteikt debespuses pēc šī attēla?

1.	
2.	
3.	
4.	

Špikeris sēņošanai (3. uzdevumam) ☺

1.	Zaļā mušmire		Indīga!!! Pati indīgākā sēne gan Latvijā, gan pasaulē. Aug lapu koku mežos (retāk arī jauktos mežos) un parkos, visvairāk zem ozoliem, ar barības vielām bagātā augsnē no jūlija līdz oktobrim. Diezgan bieži sastopama.
2.	Lielā dižsardzene		Ēdama! Dižsardzenes, dažkārt dēvētas par saulsardzenēm, ir augumā pašas iespaidīgākās ēdamās sēnes. Parasti cep kā karbonādi. Lielo dižsardzeni var ēst pat jēlu, liekot uz sviestmaizes un uzkaisot sāli un/vai piparus.
3.	Sarkanā mušmire		Indīga sēne!!! Aug, bieži vien lielās grupās, zem bērziem un skuju koku mežos, kā arī parkos no jūlija līdz novembrim. Saindēšanās pazīmes parādās pēc 20 minūtēm - 2 stundām.
4.	Parastā gailene		Ēdama! Līdzās ārkārtīgi populārajai <u>parastajai gailenei</u> ir vēl trīs gailenes, visas ēdamas (cepamas): <u>sekstainā gailene</u> , <u>zeltkāta gailene</u> , visai reti sastopamā <u>pelēkā gailene</u> .

5.	Patujāra šķiedrgalvīte		Indīga!!! Bieži sastopama sēne Latvijā. Tā aug zem lapukokiem mežos, parkos, apstādījumos un dārzos jau no maija. Ļoti indīga, iedarbojas uz cilvēka organismu analogiski sarkanajai mušmirei, tikai daudzreiz stiprāk.
6.	Parastā apšubeka		Ēdama! Gan apšubekas, gan tām līdzīgie lācīši ir pamatīgas bekas ar cepurītēm sarkanīgos toņos (izņemot vienu sugu) un baltiem kātiņiem, kurus klāj sīkas zvīņas - melnas, brūnas, sarkanīgas, baltas. Šo beku mīkstums griezumu vietās uzkrītoši krāsojas tumšāks, dažai beigās kļūstot pat gandrīz melns. Pateicoties iespaidīgajam izskatam, teicamajai garšai un stingrajai konsistencei, apšubekas un lācīši daudz neatpaliek popularitātē no baravikām.
7.	Plankumainā bērzlape		Ēdama! Latvijā ir konstatētas apmēram 150 bērzlapju sugu, tikai dažas ir neēdamas to sīvās garšas dēļ.
8.	Egļu baravika		Ēdama! Latvijā ir zināms gandrīz pussimts beku sugu, un tikai viena no tām ir indīga (ārkārtīgi retā velna beka), bet dažas - neēdamas to nejaukās garšas dēļ (<u>žultsbeka</u> , <u>sakņkāta beka</u> , <u>resnkāta beka</u> u.c).
9.	Apmalotā ķiverene		Indīga!!! Aug rudens pusē uz nedzīvas skujukoku koksnes, bieži. Stipri indīga, turklāt ārēji ļoti līdzīga ēdamajai mainīgajai pacelmenei!

Špikeris Krustvārdu mīklai (6. uzdevumam) ☺

DabasDati.lv

Rolands Lebuss

Naktsvece

DabasDati.lv

Sandris Rabkevičs

Vēršmēle

DabasDati.lv

Aina Karavaičuka

Kumeljpēda

DabasDati.lv

Aina Karavaičuka

Gaiļbiksīte

DabasDati.lv

Santa Ločmele

Ugunspuķe

DabasDati.lv

Santa Paegle

Bezdelīgactiņa

DabasDati.lv

Andris Klepers

Čūskoga

DabasDati.lv

Baiba Bārbe

Kakpēdiņa

Velnarutks

Cūkausis

Biškrēsliņš

Zaķskābene

Naktsvijole

Krustvārdu mīklas špikerim izmantoti foto no www.dabasdati.lv

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

MEŽA KONSULTĀCIJU
PAKALPOJUMU CENTRS

Nodarbības programmas autors: MKPC Sēlijas nodaļas vecākā mežsaimniecības konsultante Inga Buša. Mobilais telefons: 26534704, E-pasts: inga.busa@mkpc.llkc.lv

Citu nodarbību programmas pieejamas: <http://new.llkc.lv/lv/nozares/mezsaimnieciba/neformala-izglitiba-jauniesiem>